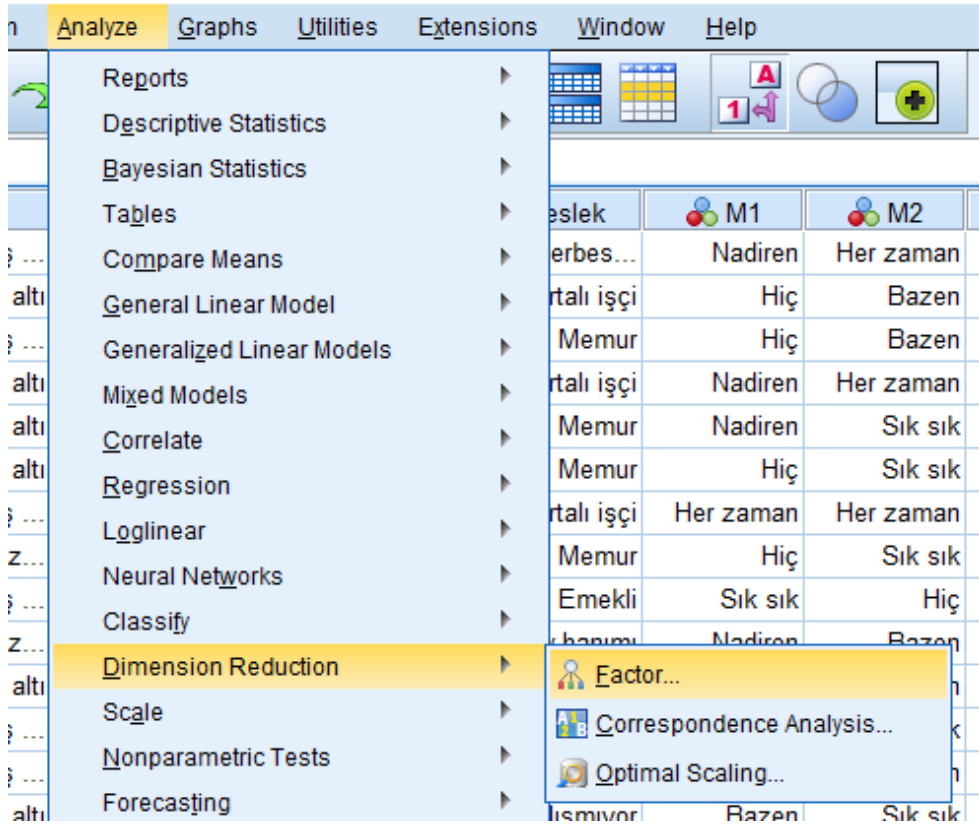

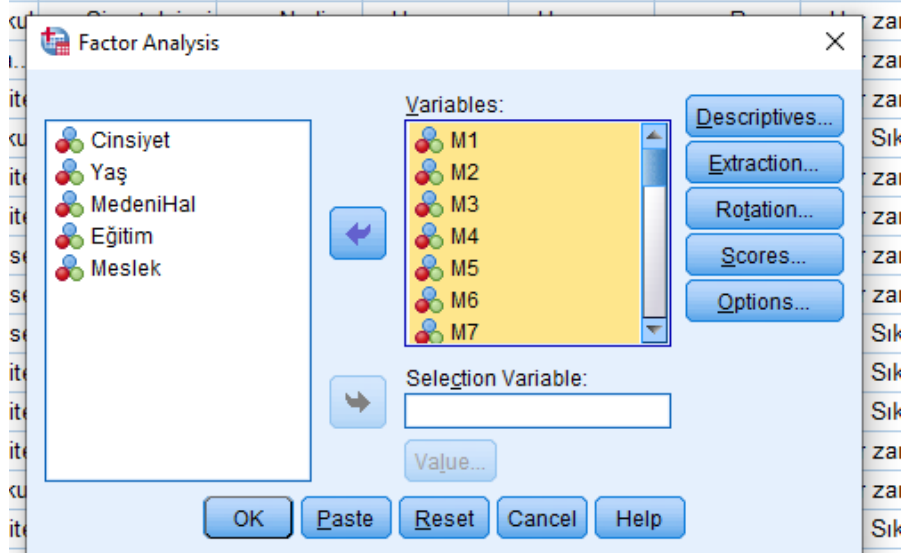
FAKTÖR ANALİZİ

Faktör analizinde genel mantık ölçekte kaç soru olursa olsun bunların tamamı aynı sonucu vereceği gibi farklı sonuçlar da verebilir. Faktör analizi bu farklılığı bulmamızı bize sağlamaktadır. Örneğin, matematik dersinin final sınavında soruların ünite bazında gruplandırılmadan karışık olarak size yöneltildiğini düşünün. İlk başta sorun olmadığını düşünebilirsiniz. Genel puanınız ne olsa değişmeyecektir. Ancak ünite bazında başarı düzeyinizi öğrenmek isteyebilirsiniz. İşte o zaman soruların gruplanması gerekir. Tabii matematik gibi somut bir disiplinde geometri soruları ya da trigonometri sorularını ayırmak son derece kolaydır. Ancak iş sosyal olguları ölçen anketlere geldiğinde bu işlem için bazı tekniklerin kullanımı zorunludur.

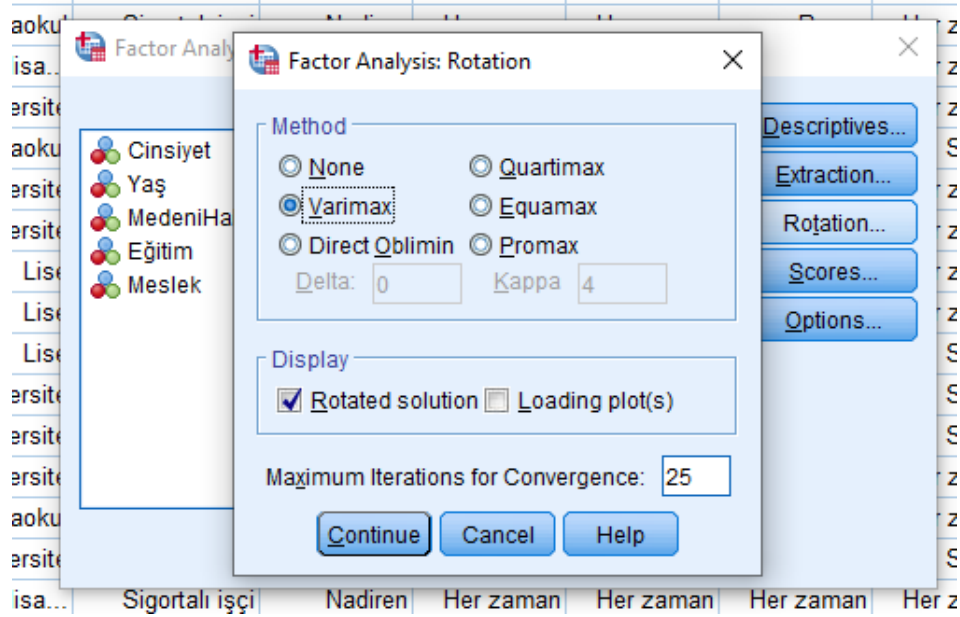
SPSS’de Faktör Analizi için izlenmesi gereken yol “**ANALYZE → DIMENSION REDUCTION → FACTOR**” şeklindedir.

Karşınıza çıkan “**Factor Analysis**” tablosunda analize tabi tutacağınız maddeleri “**Variables**” kutucuğuna atın.

Bu aşamada “**Rotation**” seçeneğine tıklayın ve karşınıza “**Factor Analysis: Rotation**” iletişim kutusundan “**Varimax**” seçeneğini işaretleyin. Sırayla “**Continue, OK**” seçeneklerini tıklayın.

“**Total Variance Explained**” tablosunda ölçeğin kaç faktörden oluştuğu ve bu faktörlerin ölçülmek istenen olguyu ne derecede ölçtükleri görülmektedir.

	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6,288	41,919	41,919	3,221	21,473	21,473
2	1,457	9,710	51,629	3,105	20,701	42,174
3	1,379	9,197	60,825	2,798	18,651	60,825
5	0,891	5,940	66,766			
6	0794	5,293	72,058			
7	0,703	4,688	76,747			

8	0,615	4,103	80,849
9	0,531	3,539	84,388
10	0,461	3,075	87,464

Tablo örneği üzerinden incelendiğinde, 1'inci faktörün ölçtüğümüz olguyu %41,9; 2'inci faktörün %9,7 ce 3'üncü faktörün %9,1 oranında ölçtüğü görölmektedir. Ayrıca 3 faktörden oluşan bu anketin ilgilendiğimiz özelliği açıklama oranı %60,825'dir. Açıklama oranı için literatür incelendiğinde %50'nin üstünde bir açıklanma oranı yeterli olduğu görölmektedir.

“Rotated Component Matrix” bize ölçeğin hem kaç faktör olduğunu hem de hangi maddelerin hangi faktör düzeyinde olduklarını göstermektedir.

	1	2	3
M1		,608	
M2			,663
M3		,676	
M4		ldu,753	
M5		,740	
M6			,665
M7			,772
M8			,751
M9			,693
M10			,749
M11	,771		
M12	,809		
M13	,733		
M14	,737		
M15			,782

Tablodaki her bir bileşen altındaki maddeler incelendiğinde “M11, M12, M13 ve M14” maddelerinin 1’inci faktör, “M1, M3, M4 ve M5” maddelerinin 2’inci faktör ve “M2, M6, M7, M8, M9 ve M10” maddelerinin ise 3’üncü faktör altında olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlardan hareketle görüldü ki ölçeğin tek bir faktörde incelenemeyeceği ancak 3 faktör düzeyinde ele alınıp incelenmesi gerektiği görülmüştür. Güvenilirlik ve Faktör Analizi hem sıkıntılı olan maddeleri görme imkanı sağlar hem de bunları gidermemizi sağlar. Bu nedenle Güvenilirlik ve Faktör Analizi anket sorularında güçlü analizlerdir ve mutlaka uygulanması gerekmektedir.

Yapılan bu aşamalardan sonra ise demografik verilere göre analizlere başlanabilir.